

2007-10-24

511-58741-07
1290-225

Vår referens

Miljöavdelningen

Anders Larsson

040/044- 25 22 83

Enligt Sändlista

**Fastställelse av skötselplan för naturreservatet Hovby
ängar i Kristianstads kommun**
(2 bilagor)

Länsstyrelsen har utarbetat förslag till skötselplan för naturreservatet Hovby ängar i Kristianstads kommun. Naturreservatet bildades den 24 oktober 2007.

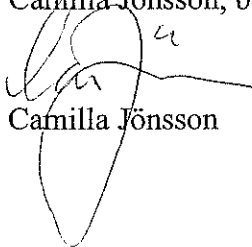
Förslaget har remissbehandlats samtidigt med förslaget till bildande av naturreservatet, dnr 511-34605-04, 1290-225.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm fastställer Länsstyrelsen skötselplanen 2007-10-24 för naturreservatet Hovby ängar (bilaga 1) att gälla tills vidare.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga 2.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit naturvårdsdirektör Camilla Jönsson, beslutande och Anders Larsson, föredragande.

Camilla Jönsson

Anders Larsson

Bilagor

1. Skötselplan för naturreservatet Hovby ängar, 2007-10-24
2. Hur man överklagar

Sändlista, se baksidan

Skötselplan för naturreservatet Hovby ängar i Kristianstads kommun

1. Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är att

- bevara och utveckla välhävdade strandbetesmarker och slåtterängar med lång hävdkontinuitet, av betydelse för flera hävdberoende, hotade och hänsynskrävande djur- och växtarter, präglad av Helgeåns och Hammarsjöns vattenståndsfluktuationer
- bevara och utveckla bladvass- och videområden, sumpskogsmiljöer samt sjömiljöer med olika växt- och djurarter som är beroende av dessa naturtyper
- bevara och utveckla ett våtmarksområde av internationellt intresse.

2. Beskrivning av området

2.1 Administrativa data

Namn	Hovby ängar
Skyddsform	Naturreservat
Beslutsdatum	2007-10-24
Kommun	Kristianstad
Socken	Norra Åsum
Gränser	Området är markerat med punktstreckad linje på karta 1.
Fastigheter	Hovby 50:22 och 50:47 genom Naturvårdsverket, i övrigt enskild mark
Läge	Ca 1 mil söder om Kristianstad, längs Hammarsjöns västra sida
Kartblad	Topografiska kartan: Kristianstad 3D SO och Karlshamn 3E SV Ekonomiska kartan: 3D 0j Gärd's Köpinge (033 09) 3D 1j Norra Åsum (033 19) 3E 0a Horna (034 00) 3E 1a Rinkaby (034 10)
Arealer	ca 847 ha, varav 162 ha strandäng med i huvudsak betesmark, 101 ha strandäng med i huvudsak slåtter, 11 ha i huvudsak sumpskog och videbuskage, 73 ha i huvudsak bladvassar, 488 ha vattenmiljö (Hammarsjön och Helgeå) samt 12 ha åker
Vegetationszon	Nemoral zon (sydsvenska lövskogsregionen)

Skotpl Ho_besl 071024

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Postgiro/Bankgiro	E-post	www
205 15 Malmö	Kungsgatan 13	040-25 20 00 vx	040-25 22 83	6 88 11-9	lansstyrelsen@m.lst.se	www.m.lst.se
291 86 Kristianstad	Ö Boulevarden 62 A	044-25 20 00 vx	044-25 22 83	5050-3739		

Naturgeografisk region	Nr 7: Skånes sediment- och horstområden
Natura 2000-områden	
Fågeldirektivet	SE0420145 Hammarsjöområdet
Habitatdirektivet	SE0420256 Björkhäll
	SE0420255 Gamlegården
	SE0420309 Hammarsjön
	SE0420307 Helge å
Regleringsföretag mm	Nedre Helgeåns regleringsföretag av år 1936. Hovby – Vångabäcks dikningsföretag av år 1930 Nedre Helgeåns Fiskevårdsområde (Helgeån)
Förvaltare	Länsstyrelsen i Skåne län
Planförfattare	Elisabet Wallsten och Hans Cronert

2.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Mer detaljerade fakta om området längs västra sidan av Hammarsjön, med bl a geologi, kulturhistoria, nuvarande markanvändning, vegetation, djurliv och anläggningar, har sammanställts i en separat rapport, "Hammarsjöns västra sida med Åsums ängar och Hovby ängar i Kristianstads Vattenrike" (Länsstyrelsens rapportserie Skåne i utveckling 2000:43).

Naturresevatets mark- och vattenområden hör till byn Hovby inom Norra Åsums socken. Den grunda slättsjön Hammarsjön ingår i nedre Helgeåns vattensystem, vars vattenstånd varierar kraftigt över året. De årliga översvämningarna och böndernas hävd har under århundradenas lopp format ett rikt kulturlandskap kring nedre Helgeån och fornlämningar visar på lång bebyggelsekontinuitet i anslutning till området. I Norra Åsums socken härrör de äldsta spåren efter människor från äldre stenåldern (mesolitikum, ca 8300-4200 f Kr). Yngre fornlämningar indikerar sedan ett relativt kontinuerligt bebyggelsemönster ända fram i tidig medeltid, då Hovby för första gången nämns i skriftliga källor.

Strandängarna inom naturresevatet frilades troligen till stora delar först efter år 1775, då Helgeån bröt sig ett nytt lopp ut mot havet och nedre Helgeåns vattensystem sänktes ca 60-70 cm. På Skånska rekognoseringskartan, som visar strandlinjer från tiden före Helgeåns tappning, hade strandängarna betydligt mindre omfattning än på 1800-talets skiftes- och upplandningskartor.

Enligt Hovbys laga skifteskarta (Lantmäterienheten 1834-51) utbreddes sig vidsträckta ängsmarker längs sjön, medan åkergården med insprängda ängspartier fanns på de högre liggande markerna norr om byn och markerna söder om byn utgjordes av utmarker med åkerlyckor. Vid tiden för skiftena fanns trädbevuxna mar-

ker endast angivna från ett fåtal mindre områden inom naturreservatet och landskapet präglades troligen i stort av öppna hävdade marker.

När ängsbruket till stora delar upphörde på många håll i landet i slutet av 1800-talet/början av 1900-talet förblev strandängsslåttern längs nedre Helgeån en viktig del av gårdarnas samlade resurser. De årliga översvämningarna gödslade de lågt liggande markerna som gav goda höskördar, samtidigt som uppodling av strandängarna motverkades genom att markerna torkade upp sent. Men trots de goda höskördarna så innebar införandet av vallodling och jordbrukets mekanisering ändå minskade strandängsarealer även här. Mer otillgängliga och blöta slätterängar ställdes om till betesmarker eller slutade brukas, och i dessa områden bredde snabbt bladvassar, videbuskage och alsumpskogar ut sig. På övriga strandängar kunde slåttarna dock fortgå då markerna, när de väl torkat upp, även bar nya tiders tyngre slåttermaskiner.

Under 1930-talet muddrades en ränna genom Hammarsjön, för att få vattnet att snabbare dra sig tillbaka från markerna efter högvatten. Vid denna tid grävdes även en tröskel bort strax söder om Hammarsjön, vilket medförde att den genomsnittliga lågvattennivån i vattensystemet sänktes ett par decimeter.

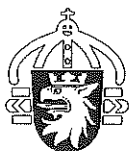
Idag domineras naturreservatet av stora arealer slätterängar och/eller naturbetesmarker längs Hammarsjön. Längst i norr finns mindre arealer ohävdade, igenväxande partier med alsumpskog och videbuskage. Längs sjökanten har bladvassbälten brett ut sig, med inslag av några öppna kontaktzoner mellan strandäng och sjö i mellersta och södra delen av området.

2.3 Översiktlig beskrivning av områdets bevarandevärden

2.3.1 Biologiska, geovetenskapliga och kulturhistoriska bevarandevärden

Naturreservatet utgörs av land- och vattenområden längs Hammarsjöns västra sida inom nedre Helgeåns vattensystem. Vattenståndet varierar kraftigt över året och under sommaren ligger vattennivåerna oftast mellan -10 cm och +20 cm, medan de vintertid vanligen pendlar mellan 70-130 cm över havets medelvattenyta. Den ringa fallhöjden innebär att saltvatten kan tränga ända upp i Hammarsjön när vattenståndet är lågt i nedre Helgeån och högt i havet.

Utmed nedre Helgeån finns landets kanske största våtmarksområde med betes- och slätterhävdade inlandsstrandängar. Hovby ängar utgör det största och är, tillsammans med Håslövs ängar på andra sidan Hammarsjön, de absolut värdefullaste strandängsavsnitten. Men utan Helgeåns tappning år 1775 skulle naturreservatet troligen inte ha så utbredda strandängar, eftersom markerna vid de äldre strandlinjerna har en betydligt kraftigare lutningsgradient. Dagens strandängar utgörs främst

av 1800-talets upplandningsängar. Vid Hovby finns ett mindre vattendrag som fortfarande rinner fram i ett förhållandevis naturligt slingrande lopp över strandängarna.

På strandängarna inom naturreservatet finns representativa vegetationstyper som *tuvtäteläng* (5.2.3.1), *gräs-lågstarräng* (5.2.3.3) och *högstarräng* (5.2.3.6), samt mer ovanliga typer som *tuvstarräng* (5.2.3.2.b), *kalkfuktäng* (5.2.3.4) och *sumpkärr av rik högstarr-ört-typ* (3.4.4.1). Hävdindikerande arter som slätterblomma, kärrspira, vildlin, gökblomster, ävjebrodd, darrgräs, kärrkavle, kärrsälting, nålsäv, kärrknipprot, samt den rödlistade honungsblomster växer i området. I strandkanten förekommer även de rödlistade arterna klotgräs, flocksvalting och vildris. De stora arealerna betes- och slätterhävdade inlandsstrandängar vid Hovby är också viktiga för många fåglar och inom området häckar bl a flera hotade, hävdberoende vadararter och simänder, t ex rödspov, brushane, sydlig kärrsnäppa och årta. Vad gäller övrigt djurliv kopplat till naturreservatets odlingslandskap har den rödlistade stinkpaddan hörts spela på ett par platser såväl i norr som i söder. I ett rikkärr förekommer sällsynt de rödlistade arterna större agatsnäckan och kalkkärrsgrynsnäckan. Områdets insektsliv är endast sporadiskt dokumenterat, men några arter rödlistade jordlöpare har påträffats på strandängarna.

I några ohävdade, igenväxande våtmarker i norra delen av reservatet har al, viden och högväxta gräs tagit över. I alsumpskogen finns inslag av ask och björk samt god tillgång på död ved.

I de ohävdade våtmarkerna finns representativa vegetationstyper som *klibbalstrandskog* (2.2.4.2) och *sumpsnårskog av vide-ört-typ* (2.2.5.1).

Hammarsjön är den största sjön i nedre Helgeåns vattensystem med en areal på ca 18 km². I den grunda sjön växlar leriga bottnar med utbredda fasta sandbottnar och i norr och väster finns även mycket dy. I sjön finns en ganska omfattande vassvegetation och inom naturreservatet har högvassar av *tät bladvass-typ* (6.1.3.4), brutit landkontakten med undantag för några öppna kontakzoner mellan den öppna sjön och strandängarna.

Utanför vassarna finns inom naturreservatet öppna sjöytor med långskottsvegetation, solitära sävruggar samt öppna kontakzoner mellan sjö och land. Den dominerande vegetationstypen är *Potamogeton spp-huvudtyp* (6.3.2) och ett tiotal natearter har påträffats i området, bl a gäddnate som är spridd över hela sjön samt trubbnate, grovnate, krusnate, bandnate, spädnate och den rödlistade styvnate. Här finns också rikliga förekomster av kransalger, där bl a den i Sverige ovanliga arten *Nitella mycronata* samt den rödlistade *Nitellopsis obtusa* påträffats. Den akut hotade vattenväxten sjönajas, som även är listad i Habitatdirektivets annex 2, har landets enda nuvarande kända växtlokal i södra Hammarsjön. I sjöns södra delar har också arter som kransslinga, axslinga, hårsärv, pilblad, vattenpest, smal vattenpest,

vattenaloe och hjulmöja noterats. Under senare kan påverkan på Hammarsjöns vegetation förmärkas genom bete av ökande grågåspopulationen.

Nedre Helgeåns vattensystem är fiskrikt och minst 35 olika fiskarter har noterats. Under 1999 har en återinplantering av mal skett i vattensystemet.

Hammarsjön har klassats som en av landets värdefullaste fågelsjöar. I anslutning till sjön häckar många slättsjöanknutna arter. Sjön utgör viktig häckningslokal för den rödlistade svarttärnan och i reservatets bladvassar häckar bl a brun kärrhök och rördrom (den sistnämnda EU-prioriterad enligt Fågeldirektivets annex 1). Hammarsjön är dessutom viktiga rast- och övervintringslokaler för många våtmarksanknutna fåglar som gäss, änder, vadarfåglar och rovfåglar. De översvämmade strandängarna utgör viktiga övernattningsplatser för vårrastande tranor.

2.3.2 Intressen för allmänheten

Naturrestatets strandängar är relativt svårtillgängliga och besöks av fågelskådare under främst flyttningstider, vår och höst.

Naturrestatets livligast frekventerade del torde vara vattenleden genom Hammarsjön. Sjön och ån är av stort intresse för sportfiskare. Genom att naturliga strandkontakter att fiska från i stort sett saknas, sker fiske framför allt från båt. Hammarsjön ingår i Nedre Helgeåns fiskevårdsområde och fritidsfiske i sjön får endast ske med handredskap och efter införskaffande av fiskekort.

3. Mål för markanvändning och skötsel

På reservatets hävdade gräsmarker skall skötseln bedrivas genom betesdrift eller slåtter, med undantag för ett par mindre åkerbitar. Igenväxningsområdena med al och vide i norr liksom vass- och buskpartier längs sjön som inte lämpar sig för restaurering till strandäng med bete och slåtter, är värdefulla för arter som gynnas av ohävd och skall i huvudsak lämnas för fri utveckling eller nyttjas för vedfång till enfamiljsfastighet genom plockhuggning. De resterande träden i en pilvall nedanför Hovby by, som är belägen inom reservatet bör hamlas regelbundet. Inte heller Hammarsjöns vattenyta kräver i nuläget någon skötsel. Eventuell restaurering av tidigare betes- och slåttermarker som ligger i anslutning till nu hävdade marker är positiv, men får övervägas från fall till fall.

Naturreseptatet har delats in i olika typer av skötselområden, se kartbilaga:

Ä - strandäng

- Äb – strandäng, i huvudsak bete.
- Äs – strandäng, i huvudsak slåtter med efterbete.

Va – bladvass och högört med inslag av videbuskage.

S – sumpskog och videstrandsnår.

H – Hammarsjön, Helgeån.

Åk – åker, träda.

3.1 Strandäng (Ä)

Ä	ca 263 ha, varav
Äb1	ca 5,5 ha, betesfälla med rikkärr
Äb	ca 162 ha
Äs	ca 101 ha
Blå bård	ca 2700 m

Areals- och längduppgifterna baseras på markhävdkartering utförd hösten 2002.

Det är gynnsamt om så stora delar som möjligt av slåtterängarna efterbetas. I den mellersta och södra delen finns hävdade strandängar som gränsar till en blå bård i form av öppet grunt vatten mellan strandäng och vass eller direktkontakt med Hammarsjön. Den blå bården är mycket värdefull som födosöksområde för vadare och änder och utgör en förutsättning för att de mer krävande arterna skall häcka på strandängen. Det viktigt att betestrycket är så stort att den blå bården finns kvar och helst ökar i längd.

Bevarandemål och bevarandesyfte

- Utbredningen av välhävdad öppen strandbetesmark, som hävdas genom naturvårdsinriktad betesdrift och slåtter (med efterbete), skall vara minst 250 ha. Kvarstående fröställningar förekommer endast i begränsad omfattning vid betesperiodens slut och mindre smaklig vegetation är tydligt betespåverkad.
- Ingen påtaglig försämring av förutsättningarna för häckande och rastande hävdgynnade fågelarter som exempelvis tofsvipa och rödspov skall ske.
- Längden av blå bård (öppen, vassfri kontaktzon mellan strandäng och sjö eller permanent vattensamling/upptrampad dyzon mellan strandäng och utanförliggand bladvass) skall uppgå till minst 2700 m
- Ingen påtaglig försämring av förutsättningarna skall ske för populationerna av för blå bården/sjöstranden ovanliga fågelarter, exempelvis årtä och skedand, eller karakteristiska växtarter, exempelvis klotgräs, knappsäv och nålsäv.

- Förutsättningarna för strandängsflorans artsammansättning skall vara sådana att att en eller ett fåtal arter inte dominerar på bekostnad av mer lågvuxna arter.
- Planeringsområdets trädjungar, buskmarker och vasspartier skall inte öka i utbredning och ingen igenväxningsvegetation (vide- och aluppslag) förekommer.
- Ingen försämring av förutsättningarna skall ske för ovanliga, men för rikkärret vid Björkhäll karakteristiska växter, ex.vis kärrspira, honungsblomster och slätterblomma, eller landsnäckor, ex.vis större agatsnäcken och kalkkärrsgrynsnäcken.

Skötsel mål och skötselåtgärder

- Naturvårdsinriktad betes- och slätterdrift.
- Årligen återkommande borttagande av igenväxningsvegetation. Så stor del som möjligt av slätterängarna efterbetas.
- Begränsning av uppstickande träd och buskar, som kan fungera som utkiksplats för bo- och ungrövande kråkfåglar m fl fågelarter.
- Årsmånsanpassad betesdrift i rikkärresfälla så att inte mark och vegetation tar varaktigt skada. Tillåta förekomst av ett begränsat antal mindre videbuskar (för landsnäckor) samtidigt som förekomsten av aluppslag begränsas i största möjliga utsträckning.

3.2 Planeringsområde Åk – Åker eller träda

Areal: ca 12 ha.

Brukas som åker eller träda. Alternativ markanvändning bör vara bete eller slätter.

3.3 Planeringsområde Va – bladvass med inslag av videbuskage för utveckling med intern dynamik

Areal: ca 73 ha.

Blöta och sumpiga partier som domineras av bladvass med visst inslag av videbuskage förekommer längs delar av stranden, mellan ängen och sjön, samt inom den del av Harön som omfattas av reservatet. Bladvassarna är viktiga livsmiljöer för många våtmarksarter som gynnas av ohävd och hyser bl a ett rikt fågelliv.

Bevarandemål och bevarandesyfte

- Bladvassbältet skall ha en utbredningen av minst 60 ha (riktvärde). Minskad bladvassförekomst är acceptabel som konsekvens av ökad betes- och slätterareal i samband med strandängsrestaurering eller i samband med åtgärd från sjösidan.

Skötselåtgärder

- Planeringsområdet lämnas tills vidare för fri utveckling och ingen skötsel krävs.

3.4 Planeringsområde S – sumpskog och videstrandsnår

Areal: ca 11 ha.

På något torrare, ohävdade marker i anslutning till bladvassarna tar videbuskområden och i huvudsak aldominerade lövsumpskog över med förekomst av mer eller mindre igenvuxna diken. Sumpskogen är en viktig livsmiljöer för en mängd olika djur och växter.

Bevarandemål och bevarandesyfte

- Sumpskogen och vidstrandsnåren skall ha en utbredning av minst 10 ha och enbart bära spår av ett extensivt, försiktigt nyttjande med förekomst av alsocklar och död ved. Ges möjlighet är det positivt om videsnåren i södra delen av området, mellan strandäng och sjö/å kan tas bort och brukas som bete/äng.

Skötselmål och skötselåtgärder

- Inga åtgärder krävs.

3.5 Planeringsområde H – vattenmiljö

Areal: ca 488 ha

Inom naturreservatet ingår en stor del av Hammarsjöns öppna sjöyta med förekomst av näckrosområden, vegetationsfria partier och partier relativt rika på undervattensvegetation, med inslag av flera för området och landet ovanliga *Potamogeton*-arter samt den i EUs habitatdirektiv listade arten sjönajas.

Bevarandemål och bevarandesyfte

- Ingen påtaglig försämring av förutsättningarna skall ske för populationerna hos ovanliga men karakteristiska arter för denna del av Hammarsjön, exempelvis smalbladiga natearter, kransalger och sjönajas.
- Ingen påtaglig försämring skall ske av förutsättningarna för artrikedomen hos fisk, strand- och vattenvegetation, samt rastande fåglar.

Skötselåtgärder

- Inga generella skötselåtgärder krävs.
- Vid behov kan vegetationsåtgärder (klippning, fräsning etc) behöva utföras
- För att kunna studera påverkan av kreaturstramp och om sjöfåglar äter sjönajas och hur detta kan påverka bestånden av sjönajas, föreslås en del av växtplatsen skyddas mot bete med hjälp av ett grovmaskigt nät ovan vattenytan enligt förslag i av Naturvårdsverket fastställt åtgärdsprogram för sjönajas 2005-2011 (2006-10-26).

4. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet (1-2)
Betesdrift	årligen	område Äb, blå bård	brukaren	1
Slätter	årligen	område Äs, blå bård	brukaren	1
Åkerbruk eller träda	årligen	område Äk	brukaren	1
Årsmånsanpassad betesdrift i rikkärrefälla vid Björkhäll	årligen	område Äb1	brukaren	1
Hamling av pilar i skiftesgräns nedanför Hovby by	vart 3-6 år	nedanför Hovby by	brukaren/länsstyrelsen	1
Avverkning av igenväxningsvegetation	vid behov	område Äb, Äs	brukaren	1
Avverkning av uppstickande träd och buskage	vid behov	område Äb, Äs	länsstyrelsen/brukaren	2

5. Anordningar för rekreation och friluftsliv

De livligast frekventerade området i reservatet är vattenleden genom Hammarsjön och Helgeån. Betesmarkerna och de ohävdade våtmarkerna i söder besöks främst besöks av ornitologer och jägare. Anordningar för besökare saknas.

5.1 Syfte

Området är relativt svårtillgängligt. Då det under delar av året är störningskänsligt, bör det endast ges begränsad tillgänglighet. Detta kan ske genom anordnande av ett enklare utsiktstorn i anslutning till rikkärret vid Björkhäll.

5.2 Information

Informationsskyltar med den huvudsakliga informationen samt gällande föreskrifter för naturreservatet sätts upp i anslutning till de två mest frekventerade markvägarna, nedanför Hovby by och vid Björkhäll, samt vid båtilläggningsplatsen vid Kavrö bro. Se kartbilaga.

Länsstyrelsen tar fram den allmänna informationen om naturreservatet.

Underhållsåtgärder

Skyltar sköts regelmässigt.

5.3 Tillgänglighet, parkering

För närvarande bedöms inte behov av att anordna parkeringsplats finnas. Om utsiktstorn anordnas vid Björkhäll, bör parkeringsmöjligheterna förbättras i anslutning till den befintliga markvägen vid Björkhäll.

5.4 Eventuella stigar och utsiktstorn

För att ge besökare bättre överblick över området och samtidigt styra besökare och minimera risken för störningar, finns det möjlighet att anordna ett enklare utsiktstorn i anslutning till rikkärret vid Björkhäll.

I betes- och slåttermarkerna är det olämpligt att ställa i ordning vandringsstråk.

Underhållsåtgärder

Stängselövergångar, eventuella stigmarkeringar och utsiktstorn underhålls regelmässigt.

5.5 Fritidsfiske och båtar i Hammarsjön

Hammarsjön ingår i Nedre Helgeåns fiskevårdsområde och är ett populärt fiskevatten. Fritidsfiske får endast ske med handredskap och efter införskaffande av fiskekort. Fritidsfiske kan även fortsättningsvis ske enligt de regler som gäller för fiskevårdsområdet. Vassvegetationen i båtrännen genom sjön klipptes vid behov.

I Hammarsjön råder förbud mot vattenskidåkning enligt Länsstyrelsens beslut 2003-03-15).

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet (1-2)
Reservatsutmärkning	engångsåtgärd	enligt veder- tagen standard	länsstyrelsen	1
Framtagning av infor- mationstavlor	engångsåtgärd	-	länsstyrelsen	2
Uppsättning av infor- mationstavlor	engångsåtgärd	enligt karta 3	länsstyrelsen	2
Underhåll av stängsel- övergångar	-	löpande	länsstyrelsen	1

6. Jakt

På kommunalt och statligt ägda fastigheter är ingen jakt på våtmarksfåglar tillåten. I övrigt finns inga inskränkningar i jakten.

7. Dokumentation och uppföljning

Förvaltaren bör regelbundet följa upp bevarandemålen och skötselåtgärder tillsammans med de som genomför åtgärderna. Överenskommelse om hur dokumentationen skall genomföras träffas med de enskilda brukarna.

7.1 Dokumentation av skötselåtgärder

Följande åtgärder kan vara värdefulla att följa upp:

- Datum för betespåsläpp och intagning av djuren.
- Genomsnittligt antal betesdjur av olika kategorier och djurslag/raser som betar.
- Tidpunkt för slåtter.
- Tidpunkt och omfattning av röjningsinsatser, hjälpslätter eller liknande.

7.2 Uppföljning av bevarandemål

I betes- och slåtterhävdade områden bör uppföljning av hävdarealer, strandkontaktlängd (blå bård), väsentliga vegetationstyper, vegetationsstruktur, förekomst av hävdberoende arter i fältskiktet ske i slutet av vegetationssäsongen vart femte år.

Förekomsten av landsnäckor i rikkärret vid Björkhäll bör följas upp vart femte år.

Inventering av hävdberoende våtmarksfåglar på strandängarna bör ske vart femte år.

I ohävdade områden bör grunddokumentation av ett urval arter eller strukturer med indikatorkaraktär ske varefter ställningstagande till lämplig uppföljning sker.

Uppföljningen skall utföras av länsstyrelsen och bör i lämplig utsträckning samordnas med övriga naturskyddade områden i våtmarksområdet längs nedre Helgeån. Uppföljningen bör samordnas med den uppföljning som skall ske inom de Natura 2000-områden som finns i reservatet.

8. Kostnader och finansiering

Delar av området omfattas redan idag av den överenskommelse som finns beträffande skötseln av statliga och kommunala naturvårdsmarker i Kristianstads kommun och några nämnvärda förändringar av det löpande underhållet förväntas inte förrän eventuellt utsiktstorn uppförts.

Framtagande av informationstavlor, utmärkning av reservatsgränser mm bekostas av länsstyrelsen.

För finansiering av strandängarnas löpande skötsel bör miljöstöd eller motsvarande sökas av brukaren i första hand. Skötselåtgärder för bevarande av naturvärden som

går utöver de skötselvillkor som anges för miljöstöd samt övriga skötsel- och underhållsåtgärder finansieras av Länsstyrelsen.

9. KARTBILAGOR

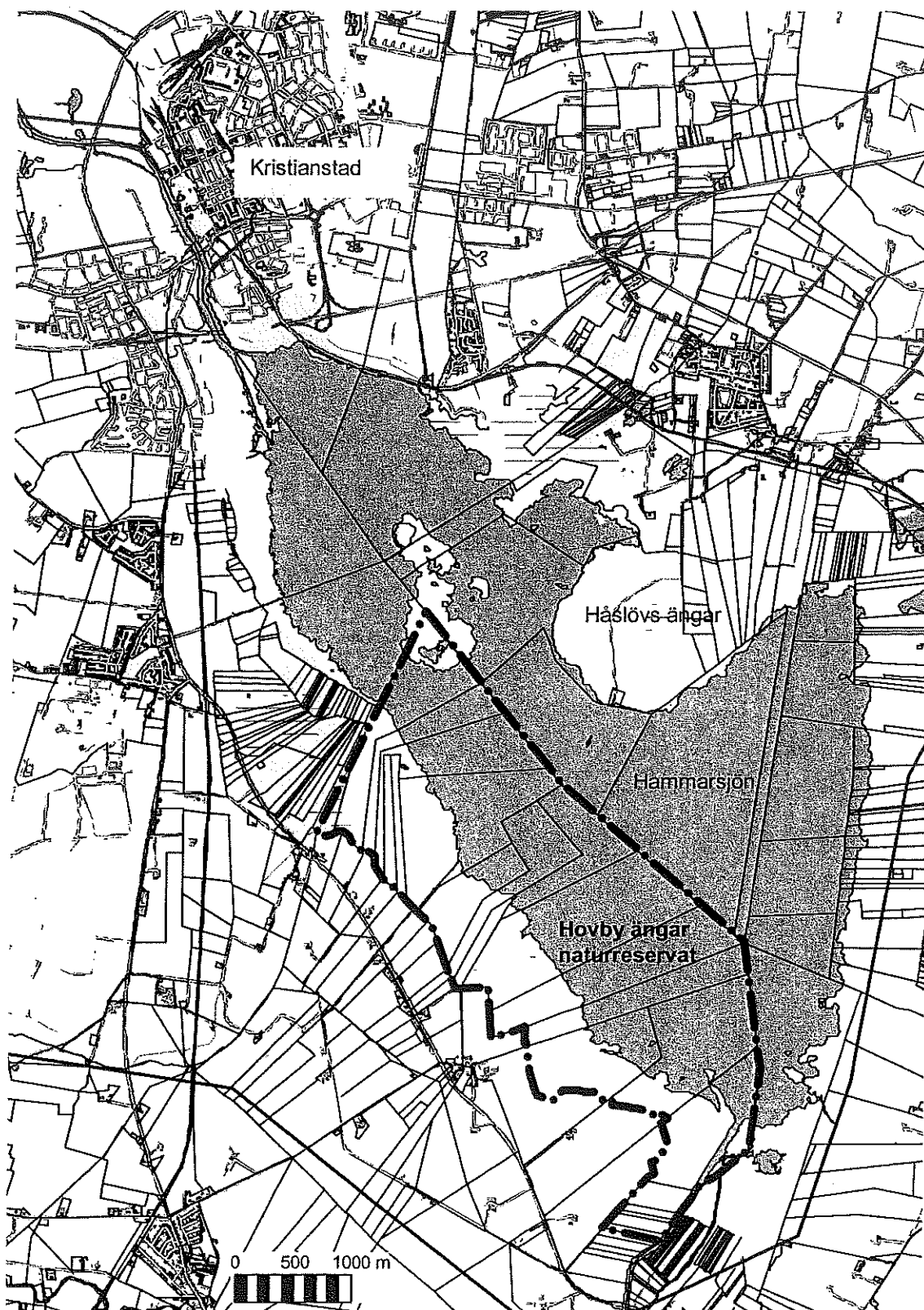
1. Reservatets avgränsning
2. Planerad markanvändning, skötsel och information
 - a. norra delen
 - b. mellersta delen
 - c. södra delen

2007-10-24

Karta 1

511-58741-07
1290-225

Hovby ängar, reservatets avgränsning

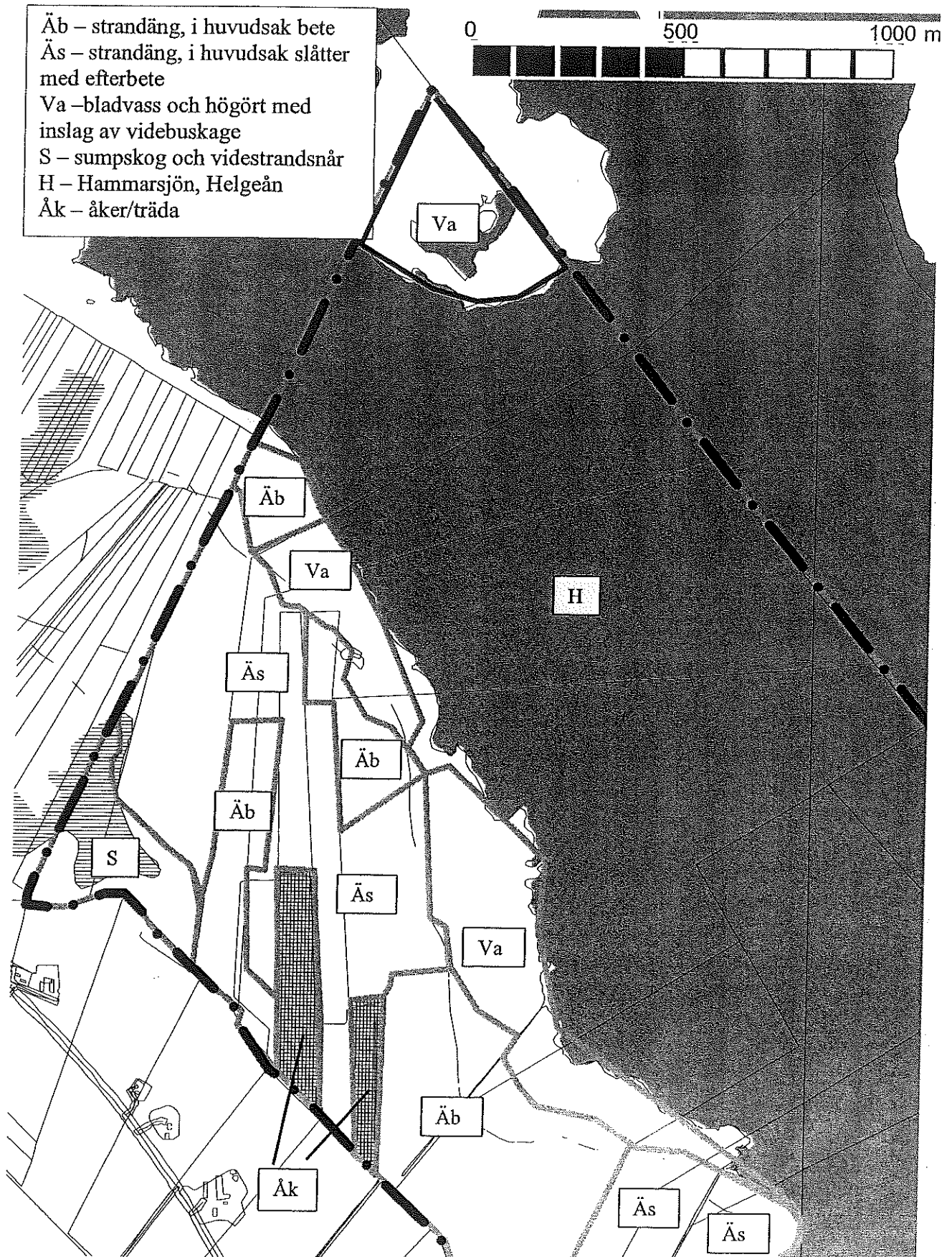

2007-10-24

Karta 2 a

511-58741-07
1290-225

Planerad markanvändning, skötsel och information (norra delen)

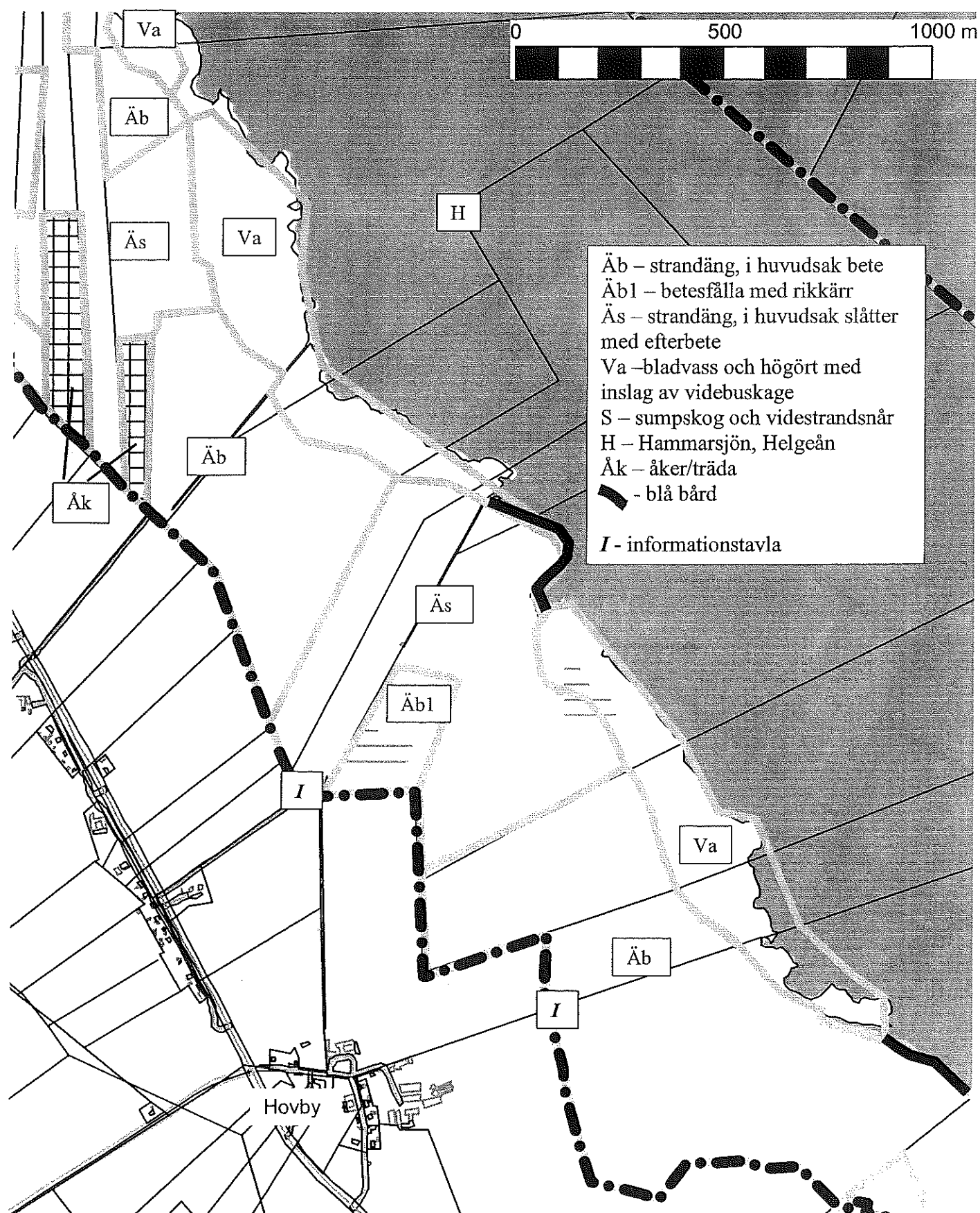
2007-10-24

Karta 2 b

Planerad markanvändning, skötsel och information

511-58741-07
1290-225

(mellersta delen)

2007-10-24

Karta 2 c

Planerad markanvändning, skötsel och information

511-58741-07

1290-225

(södra delen)

